

Styre: Fakultet for kunst, musikk og design

Styresak: 43/21

Møtedato: 10.06.21

Dato: 04.06.21

Arkivsaksnr: 2021/7454-0

Endring av arealer i Møllendalsveien 61

Bakgrunn:

Bakgrunn for prosjektet:

Fakultet for kunst, musikk og design har siden 2017 hatt virksomhet i Møllendalsveien 61. I løpet av disse årene har vi forsøkt å tilpasse driften vår til bygningen, samt forsøkt å tilpasse bygningen til vår drift. Vi har gjort oss mange nyttige erfaringer i denne tiden, og utfordringene vi har avdekket kan deles i fem kategorier:

- Mangel på plass
- Skjerming mot støy på studentarbeidsplasser.
- Lysforhold på studentarbeidsplasser
- Ventilasjon
- Tilgang til administrasjon for studenter og skjerming av ansattes arbeidsplass.

Konkretisering av de ulike utfordringene finnes i vedlagt dokument

KMDs mål:

KMD har som mål at Møllendalsveien 61 skal kunne huse alle studenter, vitenskapelig ansatte og stipendiater fra Institutt for design og Kunstakademiet - Institutt for samtidskunst. Vi har også som mål at alle studenter og ansatte skal ha gode arbeidsforhold og arbeidsplasser med tilstrekkelig ventilasjon og belysning. Vi mener at bygningen ikke oppfyller alle disse målene nå.

Bakgrunnshistorikk, vurderinger etter evaluering og oppfølging i brukerutvalget, samt skisse til videre prosess er lagt som eget vedlegg i saken.

Finansiering

Etter råd fra UiBs Eiendomsavdeling, bør vi finansiere hele prosjektet med brukerutstyrsmidler.

KMD har begrensede midler til investeringsformål innen ordinær rammebevilgning. Utfordringene med dette er omtalt tidligere. Derfor er de resterende brukerutstyrsmidlene for Møllendalsveien 61 viktig for å sikre oppdatert utstyr og investeringer for fagmiljøene kunst og design, og verksteder tilknyttet disse. Pr 01.01.2021 er rammen av rest disponible brukerutstyrsmidler 25,6 mill. kroner. Det er utarbeidet en plan for disponering av brukerutstyrsmidlene (se under), som i all hovedsak dekker investeringsbehovet og leie av Møllendalsbakken 11 i noen år fremover, men når brukerutstyrsmidlene tar slutt vil fakultetet måtte finansiere investeringsbehov av egen grunnbevilgning – noe som i så fall vil innebære krevende budsjettkutt på andre områder. Etter råd fra UiBs Eiendomsavdeling bør eventuelle ombygginger finansieres med de disponible brukerutstyrsmidlene. De skisserte forslagene

fra brukerutvalget har betydelige kostnader, og det bør følgelig foretas prioritering blant de ulike forslagene, samt opp mot øvrig utstyrbehov i årene fremover. KMD leier tilleggsareal i Møllendalsbakken 11 frem til juli 2024, med opsjon på forlengelse. Bygningsendringer i Møllendalsveien 61 som bidrar til at KMD ikke trenger dette tilleggsarealet videre kan i så fall gi økonomiske gevinst på sikt.

Tabellen under viser sist oppdaterte disponeringsplan. Pr 01.01.2021 er det 25,6 mill. kroner i rest, og planen må oppdateres ift. fordeling på poster og bruk av restmidler. Den viser imidlertid at det er begrensede midler til tunge bygningsmessige endringer, uten at det går på bekostning av midler til reinvesteringer, annet utstyr, ev. at husleieavtalen kan avbrytes før kontrakten utløper.

Restmidler pr 01.01.19	37 000												
			3 %										
	Totalt	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Kommentar		
Møllendalsbakken 11	15 300	2 300	2 400	2 500	2 600	2 700	2 800						
Brukerutvalg og byggendringer	4 300	2 000	1 500	500	200	100							Forutsatt GA-bygg ferdigstilt innen 2024 (inkl. ph.d.), prisjustert Tilpasninger til nytt bygg
Forpliktelser brukerutstyr + ufortutsett	3 100	1 200	1 000	500	200	200							
Andre utstyrinvesteringer	3 800	1 000	1 100	500	500	500	200						For 2019/2020 antas å bruke overførte midler
Reinvesteringsfond	10 500			1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500			Må vurderes ifht. faktisk avskrivning. Utstyr levetid 5-10 år
Sum brukerutstyr	37 000	6 500	6 000	5 500	5 000	5 000	4 500	1 500	1 500	1 500			

Fakultetsdirektørens kommentarer:

Brukerutvalget ved Møllendalsveien 61 har gjort en gjennomgang og kartlagt de utfordringene som enda er i bygget. Det er utarbeidet forslag til hvordan vi kan utnytte og ekspandere i arealene for å finne plass til alle studenter og ansatte, inkludert stipendiatene som i dag er lokalisert i Møllendalsbakken 61.

Vi har allerede gjort en del endringer i bygget, og brukt deler av brukerutstyrsmidlene, som f.eks. innkjøp av møtebokser, bygget vegger og ommøblert for å få mer funksjonelle plasser til studentene.

Basert på vurderinger i brukerutvalget er det et ønske om at vi går videre med prosessen. Det steget vi nå gjør ved å gi Statsbygg et oppdragsbrev, gjør at vi får et kostnadsestimat for hva ombyggingene vil koste. Kostnadene for vurderingen Statsbygg gjør, estimeres til mellom 200 000 – 300 000 som må dekkes av brukerutstyrsmidlene.

Et kostnadsoverslag vil gi fakultetstyret et mer korrekt grunnlag for hvilke tiltak som eventuelt skal prioriteres, i tillegg må vi også arbeide med finansiering av tiltakene. Brukerutstyrsmidlene kan ikke benyttes i sitt hele til et slikt ombyggingsprosjekt som er foreslått av brukerutvalget.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret ber om at forprosjektet iverksettes ved å gi Statsbygg et oppdragsbrev for å estimere kostnadene for de foreslåtte arealendringene i Møllendalsveien 61.

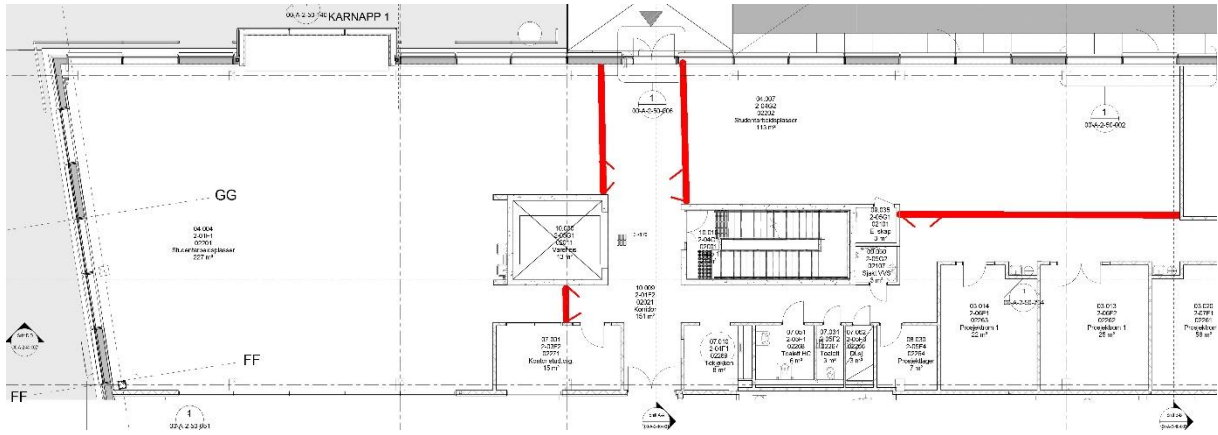
Frode Thorsen
dekan

Synnøve Myhre
fakultetsdirektør

Vedlegg:

- Samlede forslag visualisert
- Tidligere tiltak og historikk - Endringer i Møllendalsveien 61
- Utfyllende informasjon og skisser til løsning

Skisse 2. etasje design:

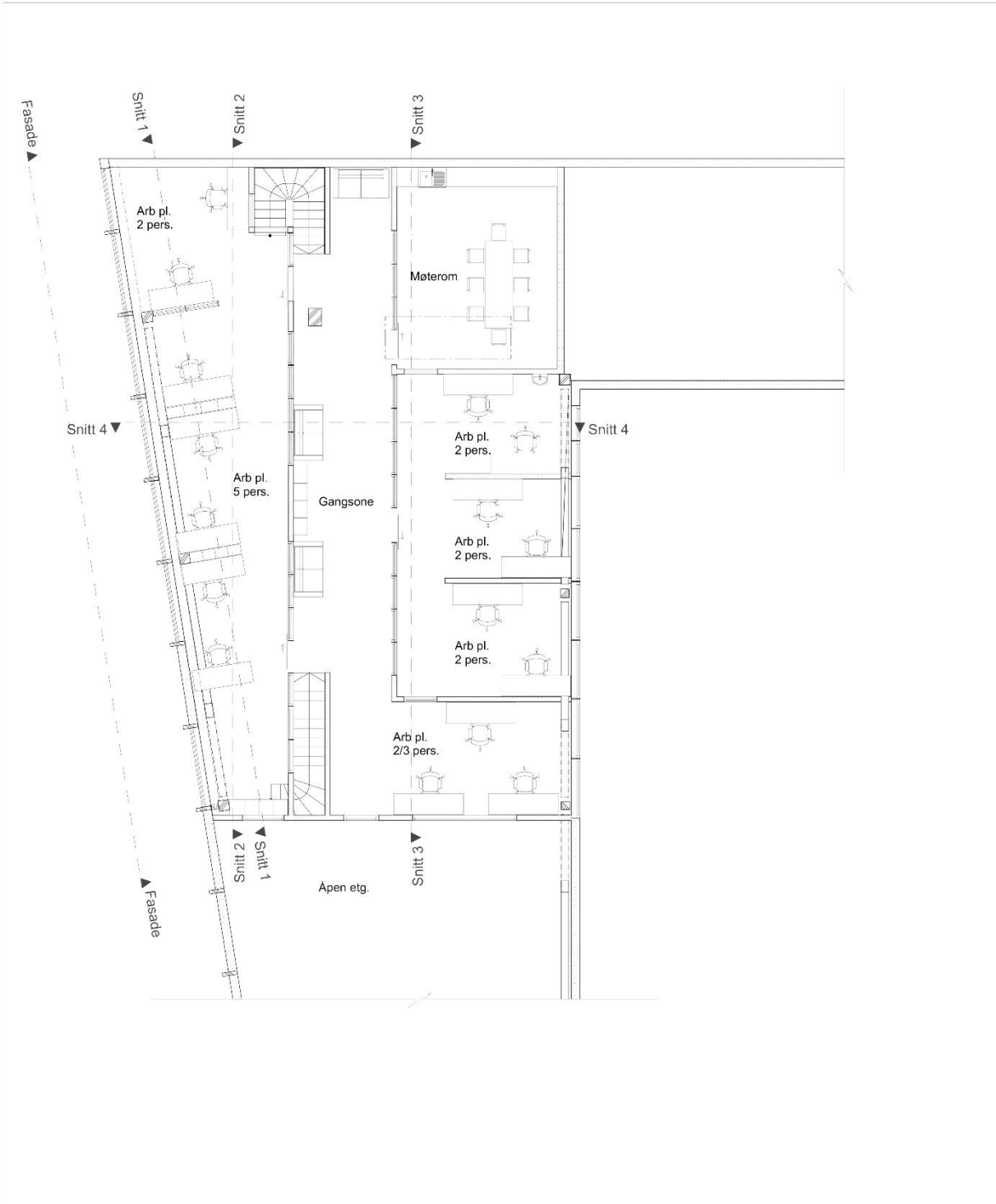
Forslag 4. etasje design, under mesanin:

ARCHICAD EDUCATION VERSION

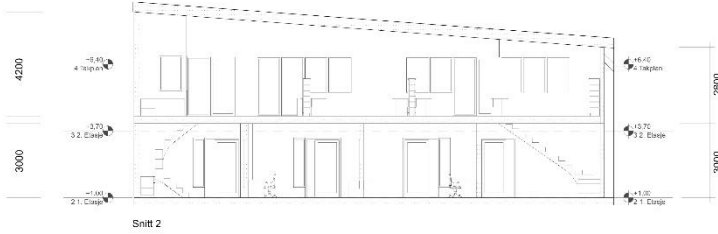
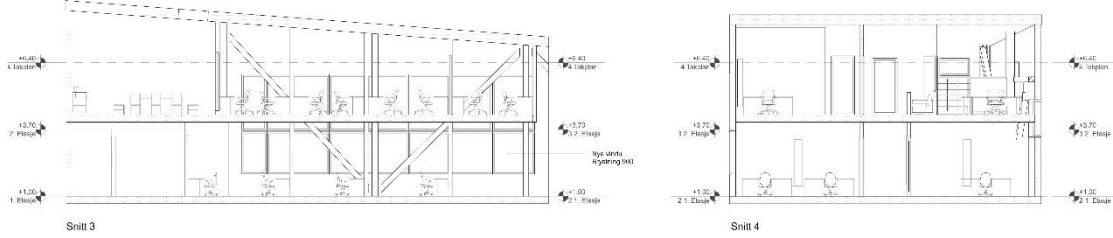

Prosjekt: Fagstaben institutt for Design	Dato: 01.10.2020
Tilordretter: Utkerhaugen Bergan Fakultet for Kunst, Musikk og Design	Visnings- 1:100
Skapningsprosjekt nr. 181 og 182, ved ODD	Oppdragsnr.: 01/184
Tegning: Planskisse/møbleringsplan	Sign: Tora S. Revik

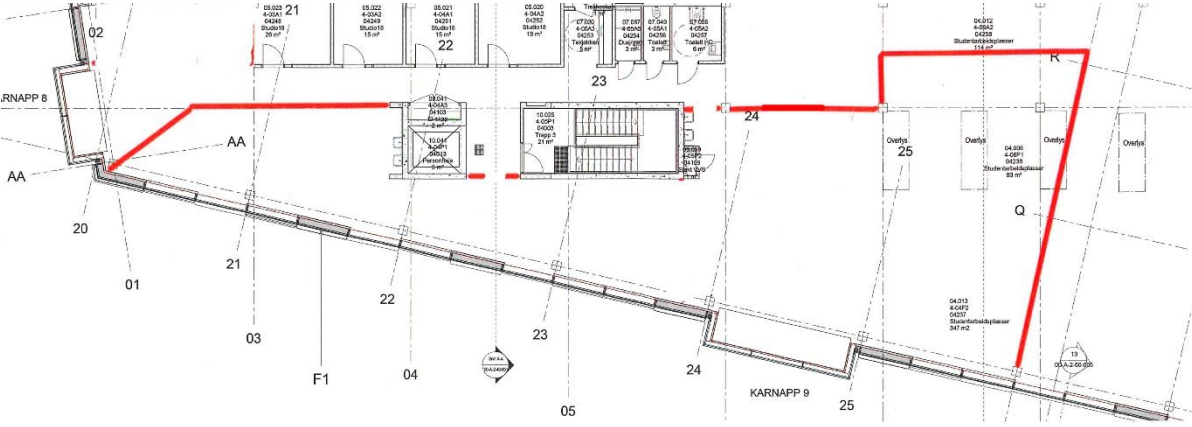
Forslag 4. etasje, mesanin:

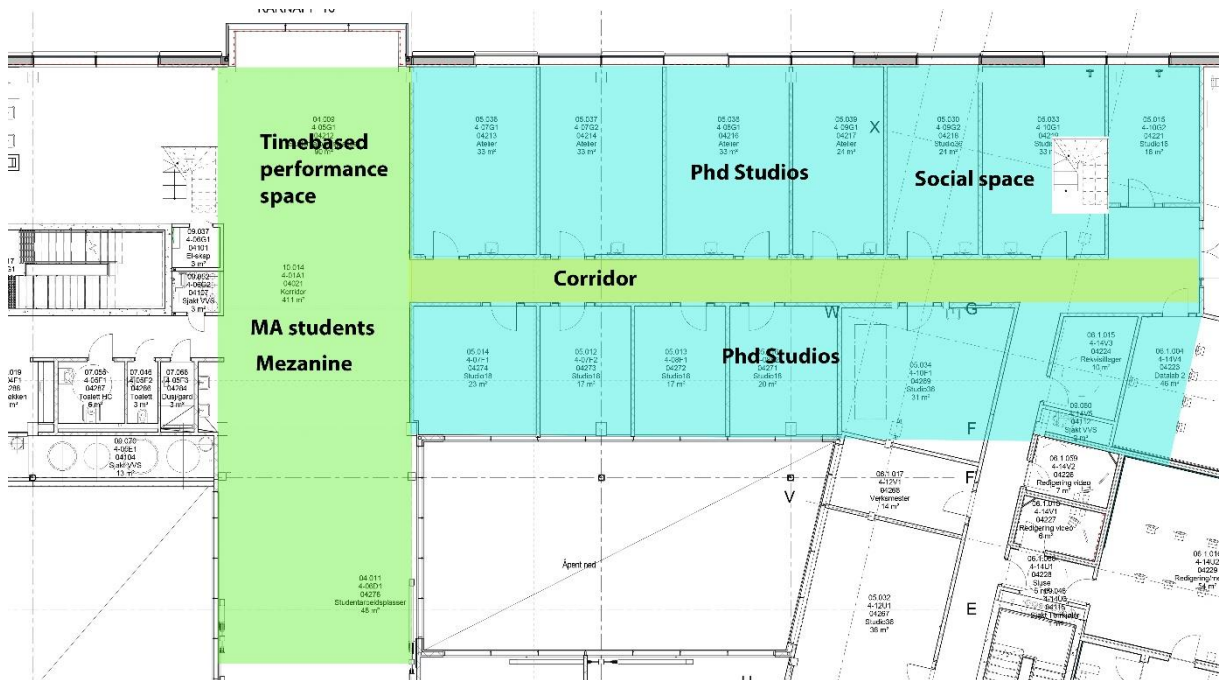
Forslag 4. etasje snitt:

Forslag 4. etasje Masterstudenter:

Forslag 4. etasje kunst, mesanin over eksisterende studioer:

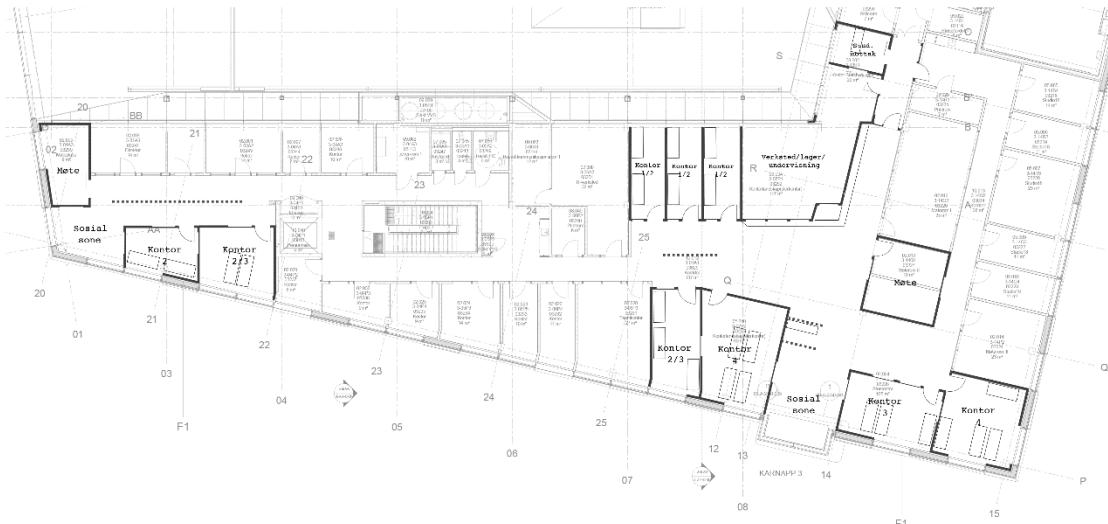

Forslag 3. etasje administrasjon:

Omdisponering 3.etg. KMD

skisseforslag - arealplan

Hensyn brukar:

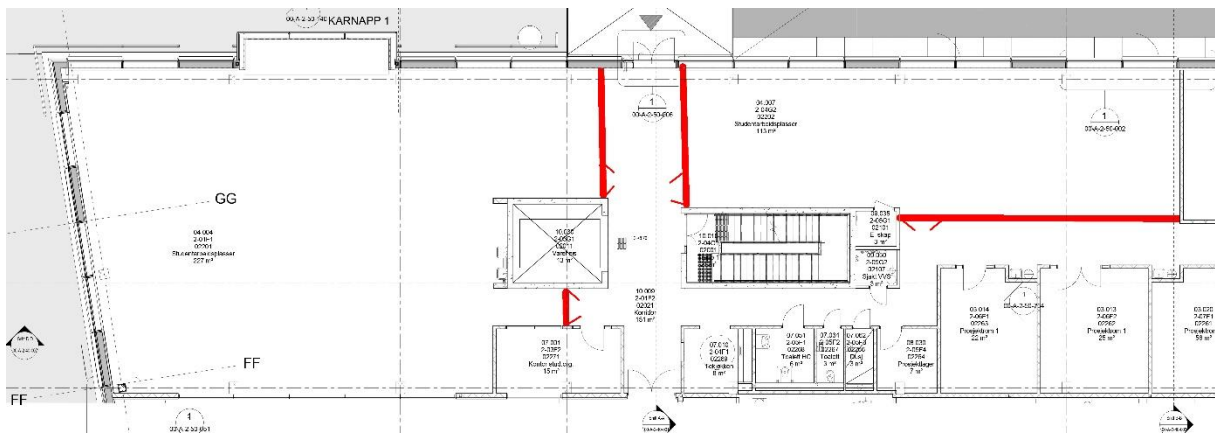
- Støy/konsentrasjon
- Synlighet
- Utnyttelse av areal

Hensyn bygg:

- Byggets struktur
- Lysinnslipp
- eksisterende ventilasjon
- Bøvegelsesmønster

Side 3 av 4

Forslag 2. etasje design, studentareal:

Vedlegg SAK 43/21

Tidligere tiltak/historikk – Endringer i Møllendalsveien 61

Brukerutvalget i Møllendalsveien 61 fikk i 2017/2018 utarbeidet rapporten Møllendalsveien 61 (KMD) Anbefalte justeringer etter første studieår 2017/18. Anbefalinger fra brukerutvalget for oppfølging av denne rapporten ble lagt fram som styresak 48/18.

I styresaken hadde brukerutvalget utviklet forslag til førende prinsipper for endringer som trengs å gjøres før studiestart i august 2018. Disse var:

- Alle studenter skal få tilbud om minimumsareal i bygget ved studiestart.
- Det etableres flere studiomodeller med enkeltstudio og fellesstudioer.
- Størrelse på arbeidssted/studioer kan differensieres ut fra årstrinn eller arbeids-/fokusområde.
- Tildeling av arbeidsplasser og prosjektrum utover minimumsstandarden skjer på faste tider av året og etter åpne utlysninger og felles kriterier.
- Arealet på «broen» i 4. etasje åpnes opp (ingen eller begrenset antall studioer).
- Det sikres fri tilgang til karnapper.
- Det sikres fri sikt til vinduer for å skape bedre lysforhold.
- Høye studiovegger plasseres primært i soner der det er høyt under taket for å sikre best mulig lysforhold i hvert studio.
- Noen prosjektrum holdes utenfor bookingsystemet til spontan jobbing.
- I vårsemesteret kan hele eller deler av Øvre Hall vurderes omgjort til arbeidsplass for eksamensstudenter for å ivareta arbeid i storskala.
- Det legges til rette for «Maker-space» innenfor deler av tekstilverkstedet til disposisjon for alle studenter som har tilknytning til M61.
- Tegne- og malerisal prioriteres til aktivitet knyttet til tegning og maling. Tegne- og malekurs prioriteres først, deretter individuelt arbeid knyttet til maling og tegning.

Kommentarer til føringene:

- I ettertid ser vi at det er fri tilgang til kun noen få karnapper, fordi studentarbeidsplasser har spist seg inn i de fleste av dem.
- I studentareal i tredje etasje er det fremdeles plassert høye studiovegger, til tross for at dette er den etasjen med lavest takhøyde.
- Det er vanskelig å sikre fri sikt til vinduer nettopp på grunn av høye studiovegger.

Brukerutvalgets anbefalinger i styresak 48/18:

- Det kjøpes inn mobile modulrom som kan gi plass til private samtaler, veiledning og mindre gjennomganger, i første omgang i 2., 3. og 4. etasje.
- Et fordypningsområde på kunst flyttes til Møllendalsbakken 11.
- Bygging av mesanin i bakerste del av Øvre hall og/eller 4. etasje utredes.

Kommentarer til anbefalingene:

- Det ble kjøpt inn mobile modulrom, ett i 4. etasje, to i 3. etasje administrasjon og to i 4. etasje design. De to modulrommene i 3. etasje, fungerer relativt bra som møterom. De andre modulrommene oppfattes som for trange og for dårlig

lydisolert til at man kan ha private samtaler i dem. De demper heller ikke generell støy i området de står.

- Fordypningsområde tidsbasert kunst / performance ble flyttet til Møllendalsbakken. Til tross for at fordypningsområdet fikk relativt god plass til sine aktiviteter, og til tross for at studenter fikk arbeidsplasser der oppe, ble det et høyt konfliktnivå mellom stipendiater og studenter på grunn av mye støy fra aktiviteten deres. Fra høsten 2021 vil vi ha flyttet opp to etasjer i Møllendalsbakken 11 til nyinnredede lokaler. Det er nå lagt til rette for gruppeundervisning med høyt lydnivå, ved at undervisningslokalet er skjermet mot stipendiatarbeidsplassene. Det er ikke lagt til rette for studentarbeidsplasser i Møllendalsbakken 11 lenger.
- Utredning av mesanin er tatt til følge, og resultatet av utredningen har blitt dette forslaget til ombygging. Som nevnt andre steder i denne saken, vil denne løsningen gi plass til alle stipendiatene, og gi oss romsligere studentarealer.

Noen igangsatte og identifiserte delprosjekter fra rapporten:

- Soneinndeling: Sette opp lydisolerende glassvegger i bygget. Ikke besluttet.
- Innbygging av ytterdør i 2. etasje.
- Innsetting av dør i 4. etasje.

Kommentarer til igangsatte og identifiserte delprosjekter:

- Soneinndeling: Harmonerer med ønsker om å skille studentarealer fra hverandre med permanente vegger.
- Innbygging av ytterdør i 2. etasje: Harmonerer med ønsket om skjerming av studentarealene i denne etasjen slik det foreslås i denne saken.
- Innsetting av dør i 4. etasje: Harmonerer med forslag om å skille studentarealer fra hverandre med permanente vegger.

Felles verdigrunnlag

Brukerutvalget har lagt til grunn følgende verdier/målsettinger vi mener er viktige for fremtidig bruk av Møllendalsveien 61:

- At vi skaper et felles eierskap til bygget, er generøse med hverandre og bidrar til å skape respekt for hverandres fagområder.
- At vi tilrettelegger for mest mulig aktivitet, slik at bygget blir fullt av liv, også på kveldstid og i helger, til glede både for egne studenter og ansatte, men også for kunst- og designmiljøet i regionen.
- At det er mulig å oppnå dyp konsentrasjon mens man arbeider i bygget.
- At vi legger til rette for små fellesskap i det store fellesskapet.
- At vi opprettholder «ideen» om utdanningen (med røtter i Kunst- og designhøgskolen i Bergen), og at det er vi som former bygget, fremfor at bygget former oss.
- At vi verner om muligheten til å jobbe i kombinasjonen mellom studio-/verkstedpraksis, og at det etableres forståelse for sensitiviteten i skapende prosesser.
- At bygget brukes slik at vi fremmer sterke fagdisipliner, som kan gi grobunn for tverrfaglighet.
- At vi ivaretar også de som skal besøke bygget, slik at de opplever seg velkomne, men ikke så hjemme at de bryter inn i intimsone våre.

- At alle som kommer inn i bygget får et godt førsteinntrykk (også nye studenter og ansatte som ankommer)

Kommentarer til felles verdigrunnlag:

- Her skal framheves punktet om mulighet for å oppnå dyp konsentrasjon mens man arbeider i bygget. Dette bør være mulig flest mulig steder. Også mulighetene for små fellesskap i det store fellesskapet skal framheves.

Prosess

For å sikre at vi tar de rette beslutningene ser vi for oss at vi tar et forprosjekt der vi avdekker behovene, ser på mulige løsninger og får kostnadene estimert. Vi har en avtale med Hauglandgruppen for arealene i Møllendalsbakken 11. frem til sommeren 2024, med mulighet for opsjon på en ny femårsperiode. Disse arealene er tilrettelagt for stipendiatene, og benyttes også til studentarealer.

KMD vil utforme et oppdragsbrev til Statsbygg der vi ber om et prisestimat for de aktuelle endringene. Et slikt oppdragsbrev er ikke forpliktende, men når priser skal hentes inn må vi påregne kostnader med de undersøkelser og beregninger som må gjøres. Hensikten med et slikt oppdragsbrev er å få estimert kostnadene med de ulike utbedringsforslagene. Når kostnadsoverslaget foreligger vil det gi fakultetsstyret et grunnlag til å kunne prioritere hvilke endringsforslag som eventuelt skal prioriteres.

Det bør etableres en prosjektgruppe med bred representasjon av brukere av Møllendalsveien 61, med ansatte og studenter. Denne gruppen kan arbeide grundigere og mer regelmessig med saken enn brukerutvalget er i stand til.

Vedlegg til styresak, Ombygging i Møllendalsveien 61, utfyllende informasjon og skisser til løsning

Mangel på plass

- I forkant av ferdigstilling av nytt bygg, gjorde interiørarkitektfirmaet Scenario en kapasitetsstudie for studentarbeidsplassene. Hver kunststudent på BA-nivå fikk i gjennomsnitt tildelt en arbeidsplass på 6 kvadratmeter, mens studenter på MA-nivå i fikk tildelt arbeidsplasser på 7,9 kvadratmeter. Studentene på design fikk tildelt mellom 5,5 og 6 kvadratmeter. I ettertid har Kunstakademiet institutt for samtidskunst, konkludert med at tildelt areal per student var for lite. Det kom også mye klager fra studentene på dette. Kunstakademiet omgjorde seks ansattstudioer på til sammen 126 kvadratmeter til studentarbeidsplasser.
- Da Statsbygg fikk i oppdrag å bygge nytt bygg for KHiB, hadde ikke høgskolen et stipendiatprogram. Bygget ble derfor ikke dimensjonert for stipendiater. Kunst og design har fot tiden 15 stipendiater, og alle har krav på eget studio. I dag leier KMD et større areal i Møllendalsbakken 11 til en pris på rundt 2 000 000 i året. Selv om studioene i Møllendalsbakken 11 er gode, er det på sikt et økonomisk tap å måtte leie lokaler eksternt. Det er også et tap for stipendiaterne å ikke være en daglig del av sitt eget fagmiljø i Møllendalsveien 61.

Skjerming mot støy på studentarbeidsplasser

- Evaluering av arealene i 2018, samt årlige vernerunder, har synliggjort at det er utfordringer med støy og lyd i bygget, både knyttet til at det er lytt mellom rom, at det er mange og store åpne soner og at det er mye aktivitet som skaper støy. Studentarealene i fjerde etasjer er i det store og hele kun ett stort rom. Dette skaper problemer for undervisning, veiledning og konsentrert studiearbeid. Mange studenter sitter også nær gangsoner, og tett på heis og trappetilkomst, og dette skaper veldig mye lyd og forstyrrelser.

Lysforhold på studentarbeidsplasser

- Studentene som sitter i 4. etasje har meldt om de største utfordringene både i forhold til arealer, men også i forhold til utfordringer med for lite lys. Det er også ønske fra studenter i 3. etasje om mer lys og bedre lysregulering. Årsaken til for dårlige lysforhold knyttes både til at noen studentarbeidsplasser er plassert i areal hvor dagslys skaper så store kontraster i rommet at den kunstige belysningen ikke klarer å kompensere for det, og at studioer med skillevegger er plassert i områder med lav takhøyde, noe som hindrer lys i å nå frem til arbeidsstedene. En foreslått løsning er å vurdere om åpne arbeidsplasser bør plasseres i etasjer og områder med lav takhøyde, mens studioer bør plasseres i deler av bygget med den høyeste avstanden til taket.

Ventilasjon

- Daglig bruk av studentarealer og prosjektrum i snart fire år, har avdekket uregelmessigheter i ventilasjon. Uavhengige CO₂-målinger, viser at CO₂-nivået har meget tilfredsstillende verdier. Likevel opplever studentene hodepine på sine arbeidsplasser og i prosjektrum. Dette gjelder først og fremst studenter som arbeider med maleri. Til tross for at malingen er akrylbasert og løsemidlene er økologiske, ligger det en plagsom dunst i rommet som gir noen utfordringer. Vi har hatt befaring med Statsbygg, og vi ser at både inn- og utluft i rommene ligger oppunder taket. Vi tror derfor ikke at ventilasjonen klarer å skape nok sirkulasjon i rommet til å løfte gassene fra de økologiske løsemidlene opp fra gulvet. Avtrekkene burde mest sannsynlig ligge på gulvnivå. Ventilasjon vil bli et emne ved en eventuell ombygging, men denne luftproblematikken er såpass alvorlig at vi bør ha den som egen sak selv om ingen av ombyggingene ellers skulle blitt aktuelle.

Tilgang til administrasjon for studenter og skjerming av ansattes arbeidsplass

- Studentene har meldt inn at administrasjonen, og da særlig studieseksjonen oppleves som for utilgjengelig. Det er kommet ønske om at studenter skal kunne oppsøke funksjoner i administrasjonen personlig. Ved UiB er de fleste studiefunksjoner godt tilgjengelig via digitale kanaler. Men som en følge av dette ønsket, og med tanke på at da ville flere kritiske funksjoner skjermes på grunn av konfidensialitet og personvern, ble det gjort en utredning med tanke på skjerming av kritiske funksjoner. Det ble også laget en spørreundersøkelse blant de administrativt ansatte, og denne avdekket at flertallet av de som sitter i åpent landskap har konsentrasjonsproblemer når de arbeider, og at flere heller ønsker å sitte i kontorer med inntil fire kolleger. I utgangspunktet var det bestemt at administrasjonen skulle være atskilt fra studenter, nettopp fordi de ansatte stort sett sitter i åpent landskap. Men i lys av Covid-19-situasjonen det siste året, ser vi at hvis vi tar hensyn til tilbakemeldingene fra de ansatte, vil vi gjøre endringer som også er i tråd med råd for smittevern.
- Det ble også avdekket at administrasjonens areal kan reduseres, slik at mer faglige aktiviteter kan få plass. Det er også snakk om at Statsbygg ikke vil trenge et helt kontor til sine aktiviteter, og det vil gi oss ytterligere areal.

Skisser til løsning:

Alle problemstillingene har vært til behandling i brukerutvalget for Møllendalsveien 61. Flere arbeidsgrupper har arbeidet med utfordringene, og forslagene som kom tilbake støttes av brukerutvalget. Institutt for design hyret en betalt interiørarkitekt til å utarbeide løsningsforslag for 3. etasje administrasjon, og 4. etasje på design. Løsningsforslaget for arealet til Kunstakademiet i 4. etasje er utarbeidet av fagstab på Kunstakademiet. Løsningsforslaget for designs studentareal i 2. etasje er et løst forslag fra vernerunden.

2. etasje:

Rom 02201 og 02202 skjermes mot støy fra korridor 02021 (støy fra trapp, heis og trappehus), samt transportkorridor utenfor rom 02262 og 02263 ved å bygge vegger. Se vedlagt skisse.

3. etasje:

Ombygging av administrasjonsområdet for å gi ansatte bedre skjerming, samt gi studenter et bedre grensesnitt mot administrasjon. I korte trekk går forslaget ut på å etablere flere kontorer med inntil 4 arbeidsplasser, utvide ett av møterommene og etablere et møterom til. Se skisse.

4. etasje:

Masterstudentene på design skjermes mot støy ved å bygge vegg langs akse A, mellom akse 03 og 08. Det etableres glassvegg med dør mellom heissjakt og trappesjakt. Se skisse.

BA-studenter og faglig ansatte: Området avgrenset av akse 01 og 03, og akse D og G, samt området som er avgrenset av akse 01 og 05, og akse B' og A, bygges om for å frigjøre plass til studentareal. Rom 04241 til rom 04252 rives. Mellom akse D og G etableres det en mesanin. Over og på mesanin etableres ansattstudioer og fellesareal. Se skisse.

Kunst: Området avgrenset av akse 06 og 11, og akse F og H, bygges om med mesanin over eksisterende studioer og korridor, samt over deler av studentareal. På mesanin etableres det stipendiatstudioer og fellesareal. Se skisse.

Ventilasjon må ta høyde for dagens aktiviteter. Vi vil be Statsbygg gjøre en utredning av luftsirkulasjon i studentarealer i fjerde etasje, samt i prosjektrum og malersal.